

В. І. Кисіль, С. Ю. Юхимець

ТИПОЛОГІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ РОБОТІ З ДІЛОВИМ ДИСКУРСОМ (АНГЛІЙСЬКА, УКРАЇНСЬКА, КИТАЙСЬКА МОВИ)

Статтю присвячено вивченню особливостей перекладу термінології на матеріалі англomовного ділового дискурсу українською та китайською мовами. У роботі розглянуто основний підхід до визначення понять “діловий дискурс” та “перекладацька операція” у сучасних мово- та перекладознавчих дослідженнях; проаналізовано лінгвістичні особливості ділового дискурсу; проаналізовано перекладацькі операції, застосовувані на лексично-семантичному та структурно-компонентному рівнях під час перекладу англomовних термінів ділового дискурсу українською та китайською мовами; обґрунтовано вибір перекладацьких операцій під час перекладу термінів англomовного дискурсу як засобу досягнення адекватного перекладу.

Ключові слова: діловий дискурс, перекладацька операція, термінологія, термін, китайська мова.

Статья посвящена изучению особенностей перевода терминологии на материале англomовного делового дискурса на украинский и китайский языки. В работе рассмотрен основной подход к определению понятий “деловой дискурс” и “переводческая операция” в современных языко- и переводоведческих исследованиях; проанализированы лингвистические особенности делового дискурса; проанализированы переводческие операции, применяемые на лексическо-семантическом и структурно-компонентном уровнях при переводе англomовных терминов делового дискурса на украинский и китайский языки; обоснован выбор переводческих операций при переводе терминов англomовного дискурса как средства достижения адекватного перевода.

Ключевые слова: деловой дискурс, переводческая операция, терминология, термин, китайский язык.

The article is devoted to the study of the peculiarities of the translation of terminology on the material of the English business discourse into Ukrainian and Chinese. The study represents the main approach to the definitions of such concepts as “business discourse” and “translation operation” in current language- and translational studies; the linguistic features of business discourse are analyzed; the translation operations applied at the lexical-semantic and structural component levels when translating English terms of business discourse into Ukrainian and Chinese are analyzed; the choice of translation operations when translating the terms of English discourse as a method of achieving an adequate translation.

Key words: business discourse, translation operation, terminology, a term, the Chinese language.

Постановка проблеми. Останнім часом спостерігається поживлення розвитку ділової сфери спілкування, що викликає поглиблений інтерес перекладознавців до вивчення як ділового дискурсу загалом, так і термінології на матеріалі текстів ділового дискурсу як однієї з його найбільш частотних мовних одиниць зокрема. Активізація ділових і комерційних зв'язків за останні десятиліття розширила комунікативні контакти носіїв української мови з носіями англійської мови як універсальної міжнародної мови бізнесу, а також китайської мови як мови, яка набуває всесвітнього поширення.

Аналіз останніх досліджень. Питання вивчення ділового дискурсу та його особливостей стали об'єктом уваги у багатьох працях В. І. Карасика, Т. Н. Астафурової, Т. А. Ширяєвої, З. Куньч, Л. П. Науменко; В. В. Сдобников, В. Н. Комісаров, Л. С. Бархударов, Л. К. Латишев, Р. К. Міньяр-Белоручев вивчали та класифікували перекладацькі операції; Н. А. Буре, С. В. Гринев-Гриневиц, В. М. Лейчик, К. Kageura, Н. Felber, М. Т. Sabré досліджували термінологію; В. М. Лейчик, С. Д. Шелов, В. Н. Комісаров, І. В. Корунець, Т. А. Казакова, Р. Newmark написали праці з проблем перекладу термінології. Доробок цих праць, доповнений результатами аналізу фактичних даних у світлі традиційних та новітніх теоретичних концепцій, потребує систематизації, а саме визначення лексично-семантичних та структурно-компонентних особливостей перекладу термінів ділового дискурсу на матеріалі трьох мов — англійської, української та китайської.

Мета дослідження полягає у визначенні типології операцій, застосовуваних під час перекладу англomовних термінів ділової спрямованості українською та китайською мовами. Реалізація мети дослідження сприяє розв'язанню таких **завдань**: 1) розглянути проблему

лінгвістичного вивчення ділового дискурсу у сучасних наукових дослідженнях; 2) розглянути прийом перекладацьких операцій як засобу досягнення адекватності перекладу ділового дискурсу; 3) визначити типологічно спільні особливості перекладу термінів англomовних текстів ділового дискурсу китайською та українською мовами; 4) визначити конкретномовні особливості перекладу термінів англomовних текстів ділового дискурсу.

Матеріалом дослідження було обрано письмовий матеріал бізнес-конференції компанії “Imperial Oil” з обговорення питань розвитку компанії, яка відбулася 10 лютого 2010 року, варіанти його перекладу українською та китайською мовами (авторський переклад), а також 226 англomовних термінів, які було відібрано методом суцільної вибірки з матеріалу бізнес-конференції, у рамках дискусійно-ділового підстилю офіційно-ділового дискурсу.

Виклад основного матеріалу. Узагальнивши досвід зарубіжних і вітчизняних науковців, у рамках цієї роботи ми поділяємо думку В. І. Карасика [11: 28] щодо того, що діловий дискурс є різновидом інституціонального дискурсу, і визначається як мовна взаємодія людей, які намагаються реалізувати свої статусно-рольові можливості у рамках суспільних інститутів, які сформувалися, а також думку F. Bargiela-Chiappini та С. Nickerson [8: 6], згідно з якою під діловим дискурсом ми розуміємо спілкування між інтерактантами, які перебувають у бізнес-відносинах, переважною частиною якого виступають розмова і письмова мова між людьми, основна діяльність і інтереси яких належать до сфери бізнесу, і спільною метою яких є бізнес, а також корпоративний вимір, тобто все те, що пов'язано з діяльністю корпорації. Автори таких документів чи усних форм спілкування — люди бізнесу, а жанрами, згідно з С. L. Vovee, J. V. Thill [9:14], Т. А. Ширяєвою є конференція, презентація, звіт та ін. [6: 49].

Згідно з З. Куньч, діловий дискурс реалізується у двох підстилях: дискусійно-діловому та адміністративно-канцелярському. Дискусійно-діловий підстиль застосовується у виступах під час обговорення різноманітних питань на зборах трудових колективів, ділових нарадах, семінарах, засіданнях тощо, у рамках якого і було проведено наше дослідження [3: 121].

Щодо лінгвістичних особливостей текстів ділового дискурсу необхідно зазначити, що під час їх укладання використовується

офіційно-діловий стиль мови, що характеризується великою кількістю спеціальної термінології, особливої лексики і фразеології, граматики, абрєвіатур і т. ін. [10: 125]. А отже ми поділяємо точку зору М. М. Шльопкіної про те, що до характерних особливостей текстів ділового дискурсу слід відносити: стислість і економічне використання мовних засобів, кліше, використання складноскорочених слів, насиченість термінами і т. ін. До перелічених характеристик ділового спілкування також можна додати зв'язність, логічну побудову, висловлювань, ясність викладу [7: 222].

Як відомо, бурхливий розвиток економіки в ХХ столітті призвів до швидкого розвитку відповідної термінології як найбільш частотної мовної одиниці ділового дискурсу. У рамках цієї роботи ми додержуємося визначень, запропонованих Л. Л. Нелюбіним і С. В. Гриньовим-Гриневицем, як таких, що найбільш повно відображають всі особливості цього поняття. Отже, термін — це, по-перше, “слово або словосполучення спеціальної (наукової, технічної, військової тощо) мови, створюване (прийняте, позичене тощо) для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів”, по-друге, “слово, що не допускає модуляції”, по-третє, “слово або словосполучення, що є точним позначенням певного поняття в галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя” і, нарешті, “слово, наділене здатністю позначати наукове поняття, що становить разом з іншими поняттями даної галузі науки або техніки одну семантичну систему. У тексті, який призначений для перекладу, термін завжди вимагає окремого рішення щодо перекладу, тобто виступає як одиниця перекладу” [4: 224]. С. В. Гриньов-Гриневиц пропонує таке визначення терміна, в якому враховані його властивості та ознаки. За словами дослідника, термін — це “номінативна спеціальна лексична одиниця (слово чи словосполучення) спеціальної мови, яка приймається для точного найменування спеціальних понять” [2: 33].

Вважаємо за необхідне розподілити терміни за особливістю синтаксичної структури згідно з класифікацією Н. А. Буре: виділяють прості, складні терміни та терміни-словосполучення, а також такі структурні типи, як монокомпонентна, двокомпонентна, трьохкомпонентна та багатокомпонентна термінологія ділового дискурсу, що утворюється поєднанням різних частин мови у різних комбінаціях [1: 34].

Класифікуючи терміни за морфологічною структурою, виділяємо терміни, що за способом словотвору містять афіксацію (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний), побудовані словоскладанням, або є абрєвіатурами та скороченнями. У межах семантичного опису бізнесової термінології науковці вивчають процес семантичного переосмислення загальноживаної термінології, досліджують лексично-семантичний спосіб бізнесового термінотворення, а також розглядають україномовні та китайськомовні семантичні записи, які походять з англійської мови.

Проаналізувавши різні підходи до вирішення проблеми сутності перекладацьких операцій, ми у рамках цієї роботи поділяємо думку В. В. Сдобникова, який вважає, що перекладацька операція — це будь-яка дія перекладача, спрямована на вибір засобів мови перекладу з метою створення тексту перекладу. Перекладацькі операції включають два види дій: прийоми перекладу (за наявності перекладацьких проблем) і використання відповідників (якщо проблеми відсутні). Найголовніше завдання перекладача під час перекладу текстів ділового дискурсу — досягти семантичної еквівалентності вихідного і перекладного текстів. Для досягнення цієї мети різноманітні перекладацькі перетворення (операції) є немінучими, адже кожна мова має свою власну, своєрідну структуру, власний лексичний фонд, і перекладач повинен це враховувати [5: 165].

Зазначимо також, що у рамках цієї роботи дослідження було проведено з використанням тактики передачі фактуальної (релевантної) інформації в умовах стратегії комунікативно рівноцінного перекладу, а оскільки актуальна інформація у розглянутих текстах ділового дискурсу виражена переважно термінами, ми сфокусували свою увагу саме на її перекладі.

У результаті проведеного дослідження перекладацькі операції було розподілено за лексично-семантичним та структурно-компонентним рівнем застосування, та було виявлено, що на лексично-семантичному рівні найпродуктивнішими способами перекладу англійської термінології українською мовою є пошук еквівалента (понад 53 % розглянутих прикладів: “*account*” — “рахунок”; “*governance*” — “управління”; “*inflation*” — “інфляція” та ін.); 18,1 % розглянутих прикладів було перекладено шляхом калькування: “*fishbone analysis*” — “діаграма “риб’ячої кістки””; “*reappraisal*” — “переоцінка” та ін.).

У більше ніж 10 % розглянутих прикладів перекладач використовував операцію лексичної заміни: “*good move*” — “хороший крок”; “*halo phenomenon*” — “ефект ореолу” та ін.) та у 8 % розглянутих прикладів операцію описового перекладу: “*blue-collar men*” — “чоловіки робочих спеціальностей”; “*ambulance chaser*” — “адвокат, який нав’язує свої послуги людям, які постраждали від нещасних випадків” та ін.). У цьому прикладі застосовується описовий переклад, що розкриває значення термінологічної одиниці, а також прийоми калькування та транскрибування.

Наприклад: *Financial documents, allegedly from car-share start-up, suggest the firm is running at losses of several million dollars each quarter.* — **Фінансові документи, начебто від каршерінгового стартапу, стверджують, що компанія несе втрати в розмірі декількох мільйонів доларів кожен квартал.** — 据称来自汽车股份初创公司的财务文件显示该公司每季度亏损数百万美元 Jù chēng lái zì qì chē fèn chū chuāng gōng sī de cǎi wù wén jiàn xiǎn shì gāi gōng sī měi jì dù kuǎi sǔn shù bǎi wàn měi yuán. Зазначимо, що під час перекладу китайською мовою термінологічних словосполучень “*car-share start-up*” — “汽车股份初创公司” використано, на відміну від перекладу українською, операцію калькування, а під час перекладу “...*несе втрати*” — “亏损” вихідне двохкомпонентне словосполучення типу “V+N” було трансформоване у однокомпонентне “V”, яке було утворено у китайській мові шляхом конверсії за типом “N→V”.

Наприклад: *Then, fast-growing countries like Indonesia, South Korea and Thailand faced outflows of capital as investor sentiment flipped from bullish to bearish.* — **Тоді швидко зростаючі країни, такі як Індонезія, Південна Корея і Таїланд зіткнулися із відтоком капіталу, коли ріст цін змінився їхнім спадом.** — 然后, 印度尼西亚, 韩国和泰国等快速增长的国家面临资本外流, 因为投资者情绪从看涨转为看跌。Ránhòu, yìndùnìxīyā, hánguó hé taiguó děng kuaisu zēngzhǎng de guýjiā mianlín zībèn wailiú, yīnwèi tuýzī zhě qíngxù cūng kanzhǎng zhuǎn wèi kandié. Зазначимо, що у китайській мові зміна за відмінками не відбувається. Характерною для обох перекладів є операція експлікації (описовий переклад) слів “*bullish*” — “ріст цін” — “看涨” (в оригіналі маємо “подібно бичу, поведінці бика”, оскільки ріст цін дійсно можна порівняти з поведінкою бика, проте переклад слова як “бичачий” ускладнив би розуміння усього речення та був би неадекватним, тому доцільно експлікувати

значення), а також “bearish” — “спадом” — “看跌” (від англійського “bear” — “ведмідь” — аналогічно, переклад слова як “ведмежий” ускладнив би розуміння усього речення та був би неадекватним, тому доцільно експлікувати значення).

Операція транскодування застосовується переважно під час перекладу однокомпонентних термінів або одного компонента у складі багатокомпонентного термінологічного словосполучення (“absenteeism — абсентеїзм”). Наведемо ще один приклад:

The tech know-how will get you to the top — Технології nou-xau піднімуть вас до вершини. — 技术诀窍将让您登顶 Jìshù juéqiao jiāng bāngzhǔ nín dádao dǐngfēng. — У цьому прикладі під час перекладу українською використовуємо операцію транскодування (транскрибування), натомість під час перекладу китайською запозичення графічної та фонологічної форм не відбувається, а компонент “诀窍” має лише семантичну спільність з оригіналом та означає “ключ, метод, підхід”.

Окрім цих прийомів, інколи перекладачу доводиться застосовувати операцію морфологічної заміни (7 % розглянутих прикладів: “balance of payments” — “платіжний баланс”), лексичного додавання (1,3 % розглянутих прикладів: “the Daily Mail and General Trust” — “холдинг “Дейлі Мейл енд Дженерал Траст””), опущення (0,9 % розглянутих прикладів: “balance sheet” — “баланс”).

Під час перекладу аналізованих термінів китайською мовою на лексично-семантичному рівні, як і в англійській мові, домінує пошук еквівалента (55,8 % розглянутих термінів: “ask rate” — “需求 xūqiú”; “bank” — “银行 yínháng” та ін.) та операція калькування (30 % розглянутих термінів: “blue-collar men” — “蓝领阶级 lánlǐng jiējí” та ін.).

Наприклад: *Last year, the average cost for a video ad on top-tier sites was about \$15 to \$20 per CPM, or the cost per thousand views.* — У минулому році середня вартість відеореклами на сайтах топ-рівня склала близько \$ 15 до \$ 20 за тисячу показів, або вартість за тисячу переглядів. — 去年顶级网站上视频广告的平均价 约为每CPM 15到20美元, 或每千次观看费用。 Qùnián dǐngjí wǎngzhan shang shìpín guǎnggao de píngjūnjia yuē wèi měi CPM (měi qiān cì guānkan fèiyòng) 15 dao 20 měiyuán. Зазначимо, що в лексемі “top-tier sites” окрім калькування також вжито транслітерацію “top” — “mon”. Зауважимо також відмінність структурно-компонентного рівня під час перекладу обома мовами: якщо українською ми маємо “середня вартість” (Adj+N), тобто двоком-

понентне термінологічне сполучення, то китайською перекладаємо однокомпонентним термінологічним сполученням (N) — “平均价”. Отже в обох перекладах було застосовано операцію калькування. Зазначимо також ще одну важливу, на наш погляд, особливість: під час перекладу китайською мовою абrevіатура “CPM” розшифровується у дужках, зазначається вихідний варіант, який на сьогодні функціонує у китайській мові, тобто абrevіатура зберігає свою формальну структуру, залишається абrevіатурою та передається незмінно за допомогою прямого графічного переносу, оскільки відповідна абrevіатура відсутня у мові перекладу, у зв’язку з чим застосовано прийом опущення задля уникнення подальшої тавтології. Зауважимо, що семантичне калькування як засіб перекладу набагато більше поширене під час перекладу китайською мовою за умови відсутності еквівалента, та зустрічається найчастіше під час перекладу однокомпонентних слів і словосполучень. Необхідно також зауважити, що на відміну від перекладу українською, в аналізованих термінах в китайській мові не зустрічається транскодування та переосмислення як засіб перекладу термінології — замість цього використовується вищезазначене калькування. Якщо термін був запозичений, то, на відміну від української, запозичувалася лише семантика терміна, тоді як в українській мові ще й його звукова форма, завдяки чому перекладач і застосовує операцію транскодування.

Структурно прості однокомпонентні терміни англійської мови під час перекладу найчастіше зберігають свою морфологічну структуру як в українській, так і в китайській мовах (11,1 % усіх розглянутих термінів та 11,5 % розглянутих термінів відповідно): “actuary” — “actu-ariù”, “account” — “帐户 zhānghù”. Зазначимо, що необхідність застосування операцій під час перекладу виникає як результат виявлення відмінностей у зіставленні граматичних категорій і форм англійської, української та китайської мов.

Отже, інколи перекладач може перекласти однокомпонентне словосполучення двокомпонентним в українській мові (1,8 % розглянутих прикладів: “succeed” — “досягати успіху”) та дво- і трьохкомпонентним словосполученням типу “Adj+N” китайською мовою (0,9 % розглянутих прикладів: “inflation” — “通货膨胀 tōnghuò réngzhāng”), проте такий прийом не є поширеним. Похідні розглянуті терміни складаються з однієї кореневої та однієї (чи більше) афік-

сальної морфем: серед аналізованих термінів як в українській, так і в китайській мовах майже усі (22,1 % розглянутих термінів зберігають свою морфологічну структуру: “microeconomics” — “мікроекономіка”, “overheating” — “过热guòrè”). Складні терміни зазвичай потребують пошуку вдалого словосполучення або описового звороту для адекватного перекладу: для англійської мови найпоширенішою є структура типу Adj+N (3,5 %: “e-wallet” — “електронний гаманець”), для китайської — N+N (5,3 %: “e-wallet” — “电子钱包dianzǐ qiánbāo”). Найбільший масив розглянутої термінології складають терміни-словосполучення (131 термін). Найчастіше компоненти двочленних термінів належать до категорії іменників структурного типу N+(prep)+N. Така модель, що є однією з найбільш продуктивних в англійській мові, як правило, у перекладі зберігається (16 % розглянутих прикладів в українській мові та 25,2 % у китайській: “business to business” — “бізнес для бізнесу” — “商业对商业 shāngyè duì shāngyè”), або їй відповідає конструкція типу “Adj+N”, яка набагато більш поширена в українській мові, аніж в китайській (6,6 %: “balance of payments” — “платіжний баланс”). У китайській мові структурний тип N+(prep)+N майже завжди зберігається під час перекладу. Двокомпонентні словосполучення типу Adj+N зазвичай зберігають свою структуру під час перекладу українською мовою (11,1 %: “financial goal” — “фінансова мета”) на відміну від китайської, де зазвичай трансформуються у структуру типу N+N (9,3 %: “banking facilities” — “银行服务 yínháng fúwù”).

Двокомпонентні терміни типу V+N як в англійській, так і в китайській мовах зберігають свою морфологічну структуру: “to plan a route” — “планувати стратегію” — “行程安排 xíngchéng ānpái”. Такі терміни складають 1,3 % від розглянутих у цій роботі. Необхідно зазначити, що під час перекладу трикомпонентних термінів українською мовою їхня морфологічна структура зазвичай зберігалася (9,3 % розглянутих прикладів: “a platform for content management” — “платформа для управління контентом”), натомість під час перекладу китайською найчастіше трансформувалася у двокомпонентне словосполучення (8,4 % розглянутих прикладів: “brand extension strategy” — “品牌延伸 pǐnpái yánsēn”).

Під час перекладу багатоконпонентних термінів їхня морфологічна структура зазвичай трансформувалася в обох мовах перекладу та спостерігалася перестановка її елементів (2,2 % розглянутих тер-

мінів: “contract vertical marketing system” — “контрактна система вертикального маркетингу” — “合同垂直营销系统 hétong chuízhí yíngxiāo xìtǒng”).

Отже у ході дослідження нам вдалося дійти таких **висновків**: 1) на лексично-семантичному рівні в обох мовах найпродуктивнішими способами перекладу англійської термінології є пошук еквівалента, операції калькування, транскодування та описового перекладу; 2) під час перекладу україномовних термінів англійською досить часто застосовується транскрибування, адже більшість україномовних термінів цієї сфери є запозиченими, що не є характерним для китайської мови, оскільки більшість китайськомовних термінів запозичують саме семантичний компонент іншомовного терміна, еквівалент якого відсутній у мові перекладу; 3) досить часто, як в українській, так і в китайській мовах, доводиться використовувати описовий переклад (експлікацію значення), проте найчастіше це трапляється під час перекладу українською; 4) як в англійській, так і в українській та китайській мовах зі збільшенням компонентів терміни мають тенденцію до зменшення частотності їх уживання, а під час перекладу морфологічна структура таких термінів не зберігається, а трансформується.

Перспективи подальшого дослідження проблеми ми вбачаємо у більш детальному дослідженні та всебічному вивченні семантичних та структурних особливостей перекладу термінології ділового дискурсу та застосовуваних під час цього операцій в контексті дослідження особливостей перекладу термінології ділового дискурсу на більшому обсязі матеріалу та з використанням складнішого дослідницького апарату.

ПОСИЛАННЯ ТА ПРИМІТКИ

1. Буре Н. А. Основы научной речи / Н. А. Буре, М. В. Быстрых, С. А. Вишнякова. — СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр “Академия”, 2003. — 272 с.
2. Гринев-Гриневиц С. В. Введение в терминоведение / С. В. Гринев-Гриневиц. — М.: Москов. Лицей, 1993. — 309 с.
3. Куньч З. Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю / З. Куньч, М. Куньч // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. — 2014. — Вип. 26. — С. 121–127.
4. Нелюбин Л. Л. Наука о переводе (история и теория с древнейших времен до наших дней): уч. пособие / Л. Л. Нелюбин, Г. Т. Хухуни. — 4-е изд., стер. — М: Флинта, 2018. — 415 с.

5. Сдобников В. В., Петрова О. В. Теория перевода / В. В. Сдобников, О. В. Петрова. — Н. Новгород: Изд-во НГЛУ им. Н. А. Добролюбова, 2001. — 179 с.
6. Ширяева Т. А. К вопросу о статусе дискурса / Т. А. Ширяева // Вестник ПГЛУ. — 2006. — С. 49–55.
7. Шлёпкина М. А. Деловой дискурс как институциональное явление. Роль клише в деловом дискурсе / М. А. Шлёпкина // Современная филология: материалы междунар. науч. конф. — Уфа: Лето, 2011 — С. 222–227.
8. Bargiela–Chiappini F./Business English from a linguistic perspective / та F. Bargiela–Chiappini, C. Nickerson // English for Specific Purposes World, ISSN 1682–3257, www.esp-world.info, Special Issue #1, Vol. 16, 2015. — 12 p.
9. Bovee C. L. Business Communication Today/C. L. Bovee, J. V. Thill // 6th edition, Upper Saddle River. — New Jersey: Prentice Hall, 2000. — 692 p.
10. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods, and Applications (Terminology And Lexicography Research And Practice) / M. T. Cabré. — Amsterdam; Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1999. — 260 p.
11. Karasik V. I. Language circle, personality, concepts, discourse / V. I. Kar. — Moscow: “Gnosis”, 2004.

REFERENCES

1. Bure, N. A. (2003) Osnovy nauchnoy rechi. SPb.:Filologicheskiiy fakultet SPbGU; M.: Izdatelskiy tsentr “Akademiya” [In Russian].
2. Grinev–Grinevich, S. V. (1993) Vvedenie v terminovedenie. M.: Moskov. Litsey [In Russian].
3. Kunch, Z. (2014) Osoblyvosti diplomatichnoho movlennya yak riznovydu ofitsiynno-dilovoho stylu // Ukrayinska natsionalna ideya: realiyi ta perspektyvy rozvytku. Vyp. 26. [In Ukrainian].
4. Nelyubin, L. L. (2018) Nauka o perevode (istoriya i teoriya s drevneyshykh vremen do nashykh dnei): uch. Posobie. M.: Flinta [In Russian].
5. Sdobnikov, V. V., Petrova, O. V. (2001) Teoriya perevoda. N. Novgorod: Izd-vo NGLU im. N. A. Dobrolyubova [In Russian].
6. Shiryaeva, T. A. (2006) K voprosu o statuse diskursa // Vestnik PGLU [In Russian].
7. Shlyopkina, M. A. (2011) Delovoy diskurs kak institutsionalnoe yavlenie. Rol klishe v delovom diskurse // Sovremennaya filologiya: materialy mezhdunar. nauch. konf. Ufa: Leto [In Russian].
8. Bargiela–Chiappini F./Business English from a linguistic perspective / та F. Bargiela–Chiappini, C. Nickerson // English for Specific Purposes World, ISSN 1682–3257, www.esp-world.info, Special Issue #1, Vol. 16, 2015. — 12 p. [In English].
9. Bovee C. L. Business Communication Today/C. L. Bovee, J. V. Thill//6th edition, Upper Saddle River. — New Jersey: Prentice Hall, 2000. — 692 p. [In English].
10. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods, and Applications (Terminology And Lexicography Research And Practice) / M. T. Cabré. — Amsterdam; Philadelphia: J. Benjamins Pub. Co., 1999. — 260 p. [In English].
11. Karasik V. I. Language circle, personality, concepts, discourse / V. I. Kar. — Moscow: “Gnosis”, 2004. [In English].

Стаття надійшла до редакції 03.11.2018

УДК 81'25:81'27.6:81'42=111=581=161.2

А. А. Коваленко, С. Ю. Юхимець

ВІДТВОРЕННЯ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КИТАЙСЬКОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ МОВАМИ

У статті досліджується проблема адекватного відтворення у перекладі стародавньої китайської поезії “ши” засобами української та англійської мов. Особливу увагу приділено особливостям перекладу культурно специфічної лексики, а саме реалій. Здійснено аналіз перекладацьких операцій, що застосовуються з метою відтворення семантики та прагматики художнього твору засобами типологічно неспоріднених мов.

Ключові слова: китайська поезія “ши”, реалія, перекладацькі операції.

В статті досліджується проблема адекватного відтворення в перекладі давньої поезії “ши” засобами української та англійської мов. Особливу увагу приділено особливостям перекладу культурно специфічної лексики — реалій. Проведено аналіз перекладацьких операцій, призначених з метою відтворення семантики та прагматики художнього твору засобами типологічно неспоріднених мов.

Ключевые слова: китайская поэзия “ши”, реалия, переводческие операции.

The article deals with the problem of rendering the Chinese poetry ‘shi’ in English and Ukrainian translation. Special attention is paid to the peculiarities of translating realia. The translation operations employed to render the semantics and pragmatics of the Chinese belles-lettres literature by means of typologically distant languages have also been analyzed.

Key words: Chinese poetry ‘shi’, realia, translation operations

Постановка проблеми. Китай — країна з багатою культурою та історією. Китайська художня література завжди була предметом зацікавленості іноземних перекладачів, вражаючи своєю екзотичністю. Одним із найцікавіших жанрів китайської літератури продовж багатьох